

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Mands Minde 1788-1838. Foredrag over det sidste halve Aarhundredes Historie

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 101. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1838_599-txt-shoot-idm2695/facsimile.pdf (tilgået 02. maj 2024)

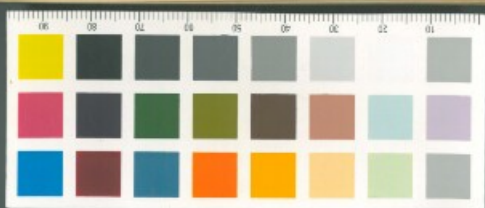
Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Genf, hans Fødeby, dernæst at forudsætte et dydigt Folk, der vil det almindelige bedste, og endelig at indrømme, at dette lille dydige Folk, for personlig at kunne tage Del i alle Statsforhandlingerne og oplyse sig derefter, vel maatte have Slaver, som gjorde det grove Arbejde og naturligvis ingen Del havde enten i Loven, Friheden eller Ligheden; men naar man nu anvender denne Grundsætning paa en By som Paris, endsige da paa et Land som Frankrig, da bliver det naturligvis splittergalt, om man end ti Gange lægger til, at den almindelige Vilje ogsaa kan ytre sig i et frit valgt Folkeraad, og maa det i store Lande nødvendig; thi det kunde i det højeste være godt nok for de skikkelige og oplyste Folk i Landet, naar ikke da de uskikkelige, dumme og raa vilde gjøre deres Rettigheder gjældende og personlig bidrage deres til at skabe den almindelige Vilje, som den eneste Lov, et frit Folk bør adlyde.

Lad os en Gang tage et Exempel lige ud af Livet! Sæt, vi havde her for os alle voxne Mandfolk i Kjøbenhavn, og fortalte dem, at de som et frit Folk burde ikke lyde andre Løve end dem, der var Udtrykket for den almindelige Vilje og gav følgelig alle Frihed og Lighed, samt, at for at faa at vide, hvad der var den almindelige Vilje, behøvede man blot i ethvert Tilfælde at tælle Stemmerne, da de fleste Stemmer altid maatte gjælde for den almindelige Vilje! Sæt nu, denne Synsmaade for Lov og Ret vandt de fleste Stemmer, som jeg er nær ved at tro, den vilde, og én derpaa udbrode sig over den gruelige Ulighed, især Formuen efter vore gamle Indretninger har gjort mellem Staden Indbyggere, og det ingenlunde efter Fortjeneste, Flid og Gavnighed, men dels ved Slumpetref og dels ved Puger, Aager og anden Udsæelse, saa nu vilde han spørge den almindelige Vilje, om det ikke skulde være en Lov, og det en Grundlov i Staden: at hvem der havde over 10,000 Rdl., skulde levere Overskuddet i Kømmer-

Kassen, hvorfra det igjen ligelig deltes mellem dem, der havde mindre, saa de, som havde mindst, fik mest deraf, men alle noget! — Hvad saa? Hvem tør nægte Muligheden af, at dette Forslag ogsaa ved de fleste Stemmer blev den almindelige Vilje? Og nu vil vi forestille os det sat i Værk paa den allerroligste, billigste og humaneste Maade, saa alle de paa første og anden Sal, der skulde aareledes, fandt sig i deres Skæbne, og de fleste Stemmer fandt sig i, at en Del rige Knaster i Stuen og flere i Kjælderen snode sig fra den almindelige Vilje med den gode Samvittighed, at det var ikke deres Vilje, — se, det vilde dog give Handel og Vandel og al udbredt Virksomhed et Knæk, de sent eller aldrig forvandt, og paa alle mulige Maader befordre baade Fattigdom og Dovenskab, Ødselhed og Nærighed, Svir og Spil og stette Sæder, saa den Dag kom snart, da enten de flittige og virksomme underkastede sig hvilket som helst Aag for nogenlunde Sikkerhed paa velerhvervet Ejendom, eller ogsaa Staden blev i Bund og Grund ødelagt, da alt Rips-Raps vilde ty der til, hvor man, uden at arbejde, kunde, saa længe det varede, leve lystig paa andres Bekostning. Betænk man, hvad blot det tvungne Fattigvæsen kan udrette, naar det som i England faar Tid til at gjøre sin Virkning, — skjønt det unægtelig er et godt Træk ved den almindelige Vilje, at ingen skulde dø af Sult, — da maa man vel kunne slutte sig til, hvad Følgen blev, naar Magten skulde sætte alt det igjennem, som de fleste Stemmer erklærede for den almindelige Vilje, uden engang at tale om, det da vil blive de fleste Stemmer ikke i det hele men mellem de haandfaste Karle; og har vi betænkt det, vil vi lige saa lidt forundres som fortrylles ved, hvad vi se i Paris, hvortil vi nu maa vende os, da den første mærkværdige Begivenhed efter Kundgjørelsen af de naturlige Menneskerettigheder baade udgik der fra og førte saa vel Nationalforsamlingen som Kongen fra Versailles der til.

